

Tilburg University

Nederland, goedkoopte-eiland

van Schaik, A.B.T.M.

Published in:
Trouw

Publication date:
2002

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):
van Schaik, A. B. T. M. (2002). Nederland, goedkoopte-eiland. *Trouw*.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Trouw, 23 mei 2002

'Nederland is goedkoopte-eiland geworden'

De lage economische groei, de werkloosheid en de inflatie doen bankpresidenten en werkgevers in Nederland al gauw om loonmatiging roepen. Maar volgens de Tilburgse hoogleraar Ton van Schaik is niet loonmatiging maar productiviteit de sleutel.

Arbeidsproductiviteit

Perry Feenstra

U stelt in het economenblad ESB dat de groei in de productiviteit centraal moet staan in het regeerakkoord.

"Ja, het gaat om de vraag hoe we in de komende jaren weer een substantiële groei in de productie per mens-uur kunnen bewerkstelligen. Juist de jarenlange loonmatiging leidde ertoe dat er te veel laagproductieve bedrijven zijn. Nederland is een goedkoopte-eiland geworden. Het gevolg is, wat we in de wetenschap noemen, 'het aangemoedigde-werknemers-effect'. Paars heeft massaal op werk ingezet en mensen zijn *en masse* aan de slag gegaan, maar wel overwegend in de laagproductieve bedrijven."

Maar dat gaf Nederland toch jaren van groei?

"Dat klopt, maar bij voortzetting van het paarse beleid zal de groeimotor vastlopen. Doordat er te weinig aandacht is geweest voor hoogproductieve bedrijven - als de metaalsector, vervoer en telecommunicatie - is het aandeel laagproductieve bedrijven als de commerciële dienstverlening steeds groter geworden. Langzamerhand begint dat te drukken op de macroproductiviteit. Mijn verwachting is dat de productiviteit de komende jaren met niet meer dan 1,5 procent per jaar zal groeien. Je ziet nu al dat eerdere voorspellingen van het Centraal Planbureau naar beneden moeten worden bijgesteld."

'Economie stond hogere lonen, toe, maar alleen topmanagers kregen dat'

Is de aandacht voor loonmatiging dan overdreven?

"Het probleem zit hem gewoon niet in de ontwikkeling van de loonkosten. Van 1995 tot en met 2000 hebben we gezien dat de arbeidsinkomenquote (het deel dat loon uitmaakt van het nationaal inkomen) constant is gebleven. In 2001 is het loonelement iets toegenomen, maar in de voorspellingen van het Centraal Planbureau uit april dit jaar wordt al weer gesteld dat de quote tot 2003 op hetzelfde niveau zal blijven. De voortdurende roep om loonmatiging is er eigenlijk bij gebrek aan beter. Namelijk: Het vermogen om de productiviteit omhoog te krijgen."

Zijn de lonen te weinig gestegen?

"We hebben een aantal jaren flinke groei achter de rug. Vanaf 1995 gingen echter de beurskoersen omhoog en de huizenprijzen ook. Door de vermogenswinst kregen consumenten flink meer te besteden waardoor de roep om loonstijgingen achterwege bleef. Maar de economie liet het zeker toe om meer loon te vragen. Topmanagers zag je daar wel gebruik van maken. Als ook de andere lonen in die tijd waren gestegen hadden we nu een heel andere sectorstructuur gezien. De laag-productieve bedrijven hadden het dan veel moeilijker gehad waardoor de balans veel meer was uitgeslagen naar hoogproductieve bedrijven. Juist deze zijn in staat verdere productiviteitsgroei te realiseren."

Wat staat de overheid te doen?

"Er is een cultuuromslag nodig om de economie te herstructureren. De instituties - als de vroegere Arbeidsbureaus en de huidige Centra voor Werk en inkomen - zijn nog helemaal ingesteld op de in- en uitstroom in laagproductieve bedrijven. En voor de politiek geldt hetzelfde. Kijk alleen maar naar de aandacht voor Melkert-banen. Maar mijn conclusie is dat Nederland na twintig jaar loonmatiging en acht jaar paars beleid in een neerwaartse spiraal van tragere productiviteitsgroei en loonmatiging is terechtgekomen."